

Bájkkeavijssa NuorttaSálto

Sáme Girkkobieje

■ Moadda tjuohte oassálasste Nuortta-rikkas ja Ruossasj lidjin ájllagin tjáhkanam sáme girkkobievjida Muoffien (Mo i Ranan).

Tæksta: Kitty Skapalen
Járggálibme: Divte Media AS

Rolf Steffensen Hábmmeris ja Ingar Kuoljok Divtasvuonas lijga guokta oassálasstis Nuortta-Sáltos, gudi aktan Michael Lapsleyaj Oarjje-Afrikas ásadin sierra seminárav sábadime birra. Ja sábadimeprosessas sámij ja dáttjaj gaskan tjalmostahteduváj. Danna aj ádá girjje sábadimeprosessas birra vuoseduvvá. Dan namma le «Dábdijdit vássám ájgev – Hábbmit boahhte ájgev», ja le oajvvadus girkkolasj sábadimebarggus Sámeednamin.

Lapsley, Steffensen ja Kuoljok li tjállám gálmma artihkkala álles lågenanguovtes. Lapsley le báhppa, guhti anti-apartheidrijdoájge giedajt láhpjij bummbaj ja le Healing of Memories-guovdátja oajvve Oarjje-Afrikan, ja sán le moaddi Divtasvuonav ja Hábmmerav guossidam. Sujna li átsádallama sábadallambargos moattet sajes væráldin ja aj álgoálmugij gáktuj. Ingar Kuoljok le nubben jádedidde guhti julevsámij ávdástahtá Sáme girkkoráden ja aktan báhpaj ja suohkanájvijn Rolf Steffensenijn libá goappátja læhkám ájnasa sábadimeprosjevtan Nuortta-Sáltos.

- *Manen le dát barggo nav ájnas ja miellagiddis dunnuj?*

- Munji le ájnas dan diehti gá guláv dárbahev dav ietjam iellemin. Dárojduhttem sámij le skábmodieblle majt gájka li gierddam, mán aj. Muv viehke ja oassálasstem le danen persávnálettjat mávtástuvvam, valla vuodon le aj dádjadus juhte institusjávna gen ávdás lev læhkám ja lev njunnjusj, girkkon ja suohkanin, le aj sierra ávdásvásstádus, javlla Rolf Steffensen.

Ingar Kuoljoka mielas dagáj dárojduhttemájge váj ulmutja jáhkkin dárogielaga lidjin sámij buorep.

- Midjij le dánna állo boasstot dagádum, ja álov hæhttu dahkat váj buorrán – ja jus galggap állánu ulmev, guokta kultuvra ja akta aktisasj buorre boahteájge dáppe Nuortta-Sáltos, javlla Kuoljok.

Majt sábadimijn miejnijp?

Le gus sábadime dássju hiejtedit vájves vássám ájgev, jali le gus gáktu rievtagattjat háldadip vássám ájgev, udnásj ájgev ja boahhte ájgev? Dát le oajvvegatjálvis girjen, mij dagástallá sábadimásstalusájt ja sábadimebargojt

Lávvodagá suohkanoajvve ja báhppa Rolf Steffensen sárnedij idedisjubmeldievnastusán stuorloavddagin. Julevsábmáj dálkkuj Lars Theodor Kintel. **Ordfører og prest** Rolf Steffensen preket under morgengudstjenesten i storlavvoene. Han ble tolket til lulesamisk av Lars Theodor Kintel.

Sámeednamin. Lågenanguokta artihkkalij baktu – gánná fágallasj dagástallam le lágga praktihkallasj átsádallamijda – sisadno bájnedeuvvá vuojnos teologijas, psykiatrias, sebrudakdiedas, teahteris, jussas ja diakonias.

- *Gáktu le sábadimebarggo viehken læhkám Nuortta-Sáltos?*

- Sábadimeprosessas ma stuorra rievddadusájt dahki álu mælggadav vihpi ja soajttá moadda jage. Prosjevtav majt duolli jádediv lij ilá unnagasj ja ittijj álov rievddada. Valla midjij gudi oassálastijma, girkkodiedulasjuohtaj rollaj ja sábadimebarggus sámij ja dárogielagij gaskan, le læhkám stuorra árvvo, javlla Steffensen.

- Sábadime guosská aj duohtavuodav vierrevuodaj birra subtsastit. Ávdásvásstedidde dábdás vierrevuodav, ietjas ávdásvásstádusáv ja ietjas vigálasjuodaj. Dan mannela de viertti ándagis almullattjat anoduvvat ja divvot vierrevuodaj ma li dagádum jali ietjáláhkáj buohttit. Dárbbu le rievddadusájdav váj ij ádásit dáhpáduvá. Ávdásvásstádus aj viertti tjárggiduvvat. Dát le sábadime dájman ja guosská sihke guovdátjin, bájkálettjat ja ulmutjij gaskan. Dáv viertti dahkat Nuortta-Sáltos, Kuoljoka mielas.

Sáme girkkoiellem rájáj rastá

Ulmme sáme girkkobievjij le nannit, ádástuhttet ja arvusmahttet sáme girkkoiellemav rájáj rastá ja vuosedit vuonjalasj, teologijasj ja dájdalasj boannudagáv sáme girkkoiellemin. Gálggá aj viehkedit sámegielaht nannit ja liehket tjáhkanisadje ulmutjijda vájku makkir álldarin ja makkir girkkosj gulluji. Sáme girkkobiejevve gálggi liehket miellagiddisa nuorajda ja lasedit dájdadusáv sámij ja dáttjaj gaskan.

Girjje hiehpá juohkkahattjaj gænna le berustibme sábadimeprosessasj sámeednamin ja ábbálettjat sábadimebarggus, ja duohtat sierraláhkáj girkkosj vásstedidde rollav dán hárráj. Dav vuojná vuolep namás Oajvvadusá girkkolasj sábadimebarggus Sámeednamin. Girjje le aktisasj barggo Girkkolasj áhpádimeguovdásj nuorttan (KUN) ja sáme girkkoráde gaskan, ja le oase KUN:a gudát Praktihkallasj girkkolasj jahkegirjes.

- Girjje le ájnas tjállagin sjaddám. Lev riek ávon gá lev bessam viehkedit, láhpat Steffensen, masi aj Kuoljok guorras.

DIEHTOLÁDA

Sáme girkkobieje

- Histávrálasj ednamin. Muoffie válljiduváj gá stáda le nav tjadnum sámijda. Mo girkkos, stáda guovdátjin, sámijda tsieggiduváj jagen 1723 Thomas von Westen. Moa vuostasj skávlá aj sámij diehti tsieggiduváj. Skávlá lij Moholmenin, stáda vuorrasamos oasen. Sihke Mo girkkos ja Moholmen li láhka festivállabájkáj.
- Sáme girkkobieje le ásadus gájka sámijda, sáme girkkoiellemij Vuonarijkan, Svierigin, Suoman ja Ruossjan.
- Goalmádis dán jage ásaduváj ja vuostasj bále Vuonan oarjjesámeguovlon.
- Ásadus le tjanádum sáme girkkoiellema ávdástahtte orgánajda lutheralasj álmuggirkkosj nuorttarijkan. Ortodoksalasj árbbedábe ja sáme Ruossjan aj sebradahteduvvi.
- Ávdebut le ásaduvvam Jáhkámáhen Svierigin (2004) ja Anárin Suoman (2009).
- Ásadidde le Sáme girkkoráde, Vuona girkkos, Sáme ráde, Svieriga girkkos, Oulu bisspaguovllo, Evangelisk-lutheralasj girkkon Suoman, Aktisasjråde risstalasj girkkosjda Barents-guovlon, Rana suohkan ja Rana girkkolasj aktisasjråde